

Sayın Başkan, Meclisimizin değerli üyeleri, Odamızın Ağustos ayı olağan Meclis toplantısına hoş geldiniz diyor, hepinizi yönetim kurulu ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis üyeleri, Haziran ayında, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi bir önceki aya göre yüzde 1,4 arttı. Toplam Sanayi Ciro Endeksi de Haziran ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 6,4 arttı. 2012 yılının birinci çeyreğinde toplam sanayi üretimi %3,75 artmıştı. Bu yılın ilk çeyreğindeki artış %1,3'te kaldı. 2012'de yılın ikinci çeyreğinde %3,6 olan sanayi üretimindeki artış bu yılın ikinci çeyreğinde %3,2 oldu. Böylece 2012 yılının ilk yarısında %3,7 olan sanayide üretim artışı bu yıl %2,3 olarak gerçekleşti. Toplam sanayi üretimi Ekim 2011'den bu yana 21 aydır hâlâ yerinde saymaktadır. İhracatta da sıkıntılar yaşanmaktadır. İhracat Haziran ayında, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6 azalarak 12,4 milyar dolar, ithalat ise yüzde 2,8 artarak 21 milyar dolar olmuştur. İhracatın ithalatı karşılama oranı geçen yılın Haziran ayında %65 iken, bu yıl %59'a gerilemiştir. Geçen yılın ilk yarısında ihracat %13,3 artarken ithalat %2 azalmıştı. Bu yılın ilk yarısında ihracattaki artış %1,3'te kalırken ithalat %7,2 artış gösterdi. Böylece yılın ilk yarısında dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine göre %17 artarak 50 milyar doları aşmıştır. Dış ticaret açığındaki artışla birlikte geçen yılın ilk altı ayında 30 milyar dolar olan cari işlemler açığı bu yılın ilk yarısında 36 milyar dolara ulaşmıştır. Cari işlemler açığındaki artış %20'de kalırken aynı dönemde Türkiye'ye giren yabancı sermayedeki artış ise %34 olmuştur. Geçen yılın ilk yarısında ülkemize 36 milyar dolar yabancı sermaye gelmişken bu yılın ilk yarısında 48 milyar doların üzerinde yabancı sermaye girişi yaşandı. Görüldüğü gibi Türkiye'ye yılın ilk yarısında cari işlemler açığının finansman ihtiyacının üzerinde bir yabancı sermaye girişi olmuştur. Sermaye girişlerindeki artışın bir sonucu reel sektörün dış borçları ciddi bir biçimde artmıştır. Yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın ikinci çeyreğine göre reel sektörün kısa vadeli borçları %26 artarak 39 milyar dolara uzun vadeli borçları da %4 artarak 84 milyar dolara, toplam dış borcu da 118 milyar dolara ulaşmıştır. Reel sektörün kısa vadeli borçlarındaki artış dikkat çekicidir. Reel sektörün dış borçlarının neredeyse üçte biri kısa vadelidir. Biz yaptığımız açıklamalarda sık sık kur riskine dikkat çekerek döviz geliri olmayan işletmelerin döviz cinsinden borçlanmamaları gerektiğini ifade etmiştik. Eğer dolardaki yükseliş devam ederse özellikle döviz cinsinden kısa vadeli borçlanmış işletmeler zorluk çekeceklerdir. Küresel ekonomideki gelişmeler işletmelerin üstlendiği kur riskini artırmaktadır ve bu süreci tersine döndürecek bir gelişme ufukta görünmemektedir.

Değerli Meclis üyeleri,

Bilindiği gibi 2009 yılından beri Amerikan Merkez Bankası, bankalardan batık ya da değeri çok düşmüş kağıtları satın alarak karşılığında bankalara dolar veriyor. Üçüncü miktar genişlemesi politikasıyla piyasalara aylık olarak verilen miktar 85 milyar dolar. Şimdi sıradan vatandaş bu

dolarların piyasalara gittiğini sanıyor. Oysa Amerikan Merkez Bankasının bankalara verdiği bu paraların %95'inden fazlası tekrar Merkez Bankasına rezerv olarak geri dönüyor. Amerikan Merkez Bankası da kasalarında tutulan bu rezervler için binde 25 faiz ödüyor. Yani bankalar, her ay aldıkları bu 85 milyar dolarlardan yılda 5 milyar dolar risksiz kazanç sağlıyor. Dolayısıyla dünyadaki likidite bolluğu, doğrudan Amerikan Merkez Bankası'nın bankalara verdiği dolarlardan kaynaklanmıyor. Amerikan Merkez Bankası'nın küresel likidite bolluğunda dolaylı bir etkisi olmuştur. Amerikan Merkez Bankası'nın düşük faiz politikası, küresel fonları yüksek getiri arayışı nedeniyle bizim gibi ülkelere yönelmesine yol açmıştır. IMF tahminlerine göre 2009'da başlayan ucuz para döneminde gelişen ülkelere 4 trilyon dolar yabancı sermaye girişi oldu. Gelişen ülkeler, bu sermaye girişleri nedeniyle yüksek cari işlemler açıkları vererek yüksek büyüme hızlarına ulaştılar. Amerikan Merkez Bankası'nın parasal genişlemenin hızını düşüreceğine ilişkin açıklamaları, dünyada ucuz para döneminin sonuna yaklaşıldığını göstermektedir. Amerika'da 10 yıllık hazine tahvil fazinin %3'e yaklaşması Amerikan kağıtlarının cazibesini artırmış, gelişen ülke piyasalarından fon çıkışları başlamıştır. Bu nedenle, Haziran başından-Ağustos'un üçüncü haftasına kadar geçen dönemde gelişen ülke paraları dolar karşısında ciddi değer kayıplarıyla karşılaşmıştır. Değer kaybı Brezilya'da %14,9, Hindistan'da %14,6, Endonezya'da %10,4 olmuştur. Dün itibariyle TL'nin dolar karşısındaki değer kaybı %8'i bulmuştur. Bu ülkelerin borsalarında da sert düşüşler yaşanmıştır. Biz daha önce yapmış olduğumuz açıklamalarda piyasaların ABD Merkez Bankası'nın yapmış olduğu açıklamalara verdiği tepkinin aşırı olduğunu belirtmiştik. Hâlâ da böyle düşünüyoruz. Çünkü ABD'de parasal genişlemenin hızı azaltılsa da faizler uzunca bir süre düşük seviyelerde kalacaktır. Ancak, küresel ekonomide yeni bir döneme geçildiğini de görmek zorundayız. Artık yabancı sermaye gelişmiş ülkelere doğru akmaya başlayacak. Bu yeni döneme hazırlıklı olmalıyız. ABD'de uzun vadeli faizlerdeki yükseliş uluslararası sermayenin bizim gibi gelişen ülkelere yönelik risk iştahında ciddi bir azalmaya neden olmuştur. Bu dönemde, bizim gibi cari açığı yüksek ülkeler, açıklarını eskisi kadar kolay ve düşük maliyetle finanse edemeyeceklerdir. Yabancı sermaye, bizim gibi ülkelere gelmek için daha yüksek faiz talep etmektedirler. Bu nedenle 10 yıllık hazine tahvillerinin faizi %10'un üzerine çıkmıştır. Temmuz ayında enflasyon %8,8 seviyesinde gerçekleşmiştir. %1'in biraz üzerinde bir reel faiz, yabancı sermayenin Türkiye'de kur riskini almasını zorlaştırmaktadır. Çünkü yabancı sermaye %1 reel faiz kazansa bile TL'nin dolar karşısında %1 değer kaybetmesi ile bu kazancını kaybedecektir. Aybaşından bu yana TL dolar karşısında %5'in üzerinde değer kaybetmiştir. TL, yılbaşından bu yana dolar karşısında %15'e, euro karşısında da %17'ye yakın değer kaybetmiştir. Eğer TL'nin yeni denge değeri kısa sürede bulunmaz ve dalgalanma devam ederse, yabancıların önümüzdeki dönemde kur riskini göze alarak Türkiye de yatırım yapmaları giderek zorlaşacaktır.

Değerli Meclis üyeleri,

Bölgemizde artan siyasi belirsizlikler ve jeopolitik riskler de sermaye girişlerini olumsuz etkilemektedir. Mısır'daki darbe, Suriye'deki iç savaş ve bir askeri müdahale olasılığı, Lübnan'da her an bir iç savaşa dönüşebilecek çatışmalar bölgemizi kaynayan bir kazana çevirmiş, ülkemize yönelik jeopolitik riskleri artırmıştır. Birleşik Arap Emirlikleri devlet şirketi TAQA, 12 milyar dolarlık Afşin-Elbistan kömür santrali projesini ertelediğini açıkladı. Bu ertelemeye bölgesel gelişmelerin etkili olduğu sanılıyor. Eğer benzeri türde gelişmeler devam ederse, ülkemize gelen körfez sermayesinde de bir düşüş beklenebilir.

Değerli Meclis üyeleri,

Gelişen ülkelerden sermaye çıkışları, bu ülke merkez bankalarını faiz artırmaya zorlamaktadır. Faizlerdeki artış ise zaten düşmekte olan büyüme hızlarını daha da baskılayacaktır. Bizim Merkez Bankamız da aynı baskı karşısındadır. Ancak, Merkez Bankası Başkanı dün yaptığı açıklamalarda gecelik faizi %6,75-7,75 aralığında tutmakta kararlı olduğunu, TL'yi savunmak için faiz silahını kullanmayacağını açıkladı. Merkez Bankası TL'yi döviz rezervlerini kullanarak savunmaya çalışacağını ve yıl sonunda doların 1,92, faizin de tekrar tek hanelere düşeceğini açıkladı. Umarız Merkez Bankası başkanı bu iddialarında haklı çıkar. Ancak, biz yine de iş dünyasını ihtiyatlı olmaya davet ediyor ve gelişmeleri paniğe kapılmadan izlemelerini tavsiye ediyoruz.

Değerli Meclis üyeleri,

Küresel ekonomideki gelişmeler ülkemizde büyüme hızının bir süre düşük seyredeceğini gösteriyor. Biz bu durumun kader olmadığını düşünüyoruz. Geçtiğimiz günlerde Avrupa'nın en genç ülkesinin Türkiye olduğu açıklandı. Bu genç nüfus bize büyük fırsatlar vermektedir. Beşeri sermayeye yapacağımız yatırımlarla işgücümüzün niteliğini yükseltip yüksek katma değerli ürünlere yönelik inovatif bir ekonomiyi inşa edebiliriz. Yüksek nitelikli işgücüne olan talep sadece bize has bir durum değil. Amerika'da işverenler, nitelikli işgücü bulamamaktan şikayet edip, devletten kısa süreli eğitim programları düzenlemesini talep ediyorlar. Geçen gün dinlediğim Almanya'nın Sesi radyosunda konuşan bir Alman işadamı mesleki eğitimden şikayet ediyor, mesleki eğitim alanların hatta mühendislerin ihtiyaçlarına cevap verecek bir donanıma sahip olmadıklarını söylüyordu. Görüldüğü gibi nitelikli eleman sorunu sadece bize has bir sorun değil. Ancak, biz bu sorunu çözmek zorundayız. Geçen Meclis konuşmamda da belirttiğim gibi katma değeri yüksek, bilgi ve teknoloji yoğun mal ve hizmet üretiminde henüz dünya ortalamasına yaklaşmış değiliz. Türkiye'de yüksek teknolojiye dayanan sanayi üretiminin milli gelire katkısı 2010 yılında binde 5 iken dünya ortalaması %2,2 olarak gerçekleşti.

Türkiye'nin imalat sanayii ihracatı içinde yüksek teknoloji ürünlerin payı %5'in altında. Genç nüfusumuzu iyi bir biçimde eğitir ve işgücünün niteliğini yükseltirsek bu durumu değiştirebilir, yüksek büyüme hızlarına ulaşabiliriz. Biz ASO Teknik kolejini bu amaçla kurduk. Önümüzdeki günlerde bu okulda İŞKUR'la işbirliği içinde başka mesleki eğitim programlarını başlatmayı da planlıyoruz.

Değerli Meclis üyeleri,

Biraz önce bölgemizin kaynayan bir kazana dönüştüğünü söylemiştim. Bu konuda birkaç ekleme yapmak istiyorum. Mısır'daki askeri darbe ile Mısır tarihinde seçimle işbaşına gelen ilk yönetim devrilerek, bölgedeki demokratikleşme çabalarına büyük bir darbe vurulmuş oldu. Suriye'deki iç savaş giderek etnik ve mezhepsel bir biçim alıyor. Irak'ta ise patlayan bombalar her ay yüzlerce can alıyor. Müslümanlar müslümanları öldürüyor ve bu durum bizleri derin bir biçimde yaralıyor ve üzüyor. Kuşkusuz bu olaylar farklı açılardan değerlendirilebilir ve çeşitli görüşler öne sürülebilir. Ama bir hoşgörü dini olan dinimizin hoşgörüsüzlüğe bu kadar alet edilmesi konusunda da düşünmemiz gerekir.

Değerli Meclis üyeleri,

İstanbul Sanayisi Odasının Türkiye'nin Birinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesine 7'si kamu olmak üzere 34 üyemiz girmeyi başarmıştı. İstanbul Sanayi Odasının Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesine de 22 üyemiz girmeyi başarmıştır. Üyelerimizi bu başarılarından dolayı kutluyor başarılarının devamı dileklerle konuşmamaya son verirken hepinizi saygıyla selamlıyorum.